

Oppdragsgiver
Frøya kommune

Rapporttype
Landskapsvurdering

2019-06-04

DETALJREGULERING UTTIAN NÆRINGSOMRÅDE

LANDSKAPSBILDE BESKRIVELSE OG VURDERINGER

Flyfoto av planområdet ved Ellingsundet (markert med oval).

Oppdragsnavn: Detaljregulering Uttian næringsområde
Dokument nr.: 1
Filnavn: Rapport landskapsbilde

Revisjon	000	001	002	003
Dato	2019-06-04			
Utarbeidet av	Tor Nilssen			
Kontrollert av				
Godkjent av				

Revisjonsoversikt

Revisjon	Dato	Revisjonen gjelder

INNHold

1.	FORORD	4
2.	LANDSKAPSBILDE - BESKRIVELSE OG VERDI.....	5
2.1	Metodikk	5
2.2	Landskapsverdi	5
2.2.1	Vurderingskriterier	6
2.3	Landskapsbildet på Sørøyan	7
2.3.1	Verdi av landskapsbildet – Sørøyan	8
2.3.2	Detaljregulering	9
2.3.2.1	Eksisterende planer	9
2.3.2.2	Uttian næringsområde.	9
2.4	Reguleringsplanens påvirkning på områdets landskapsbilde.....	11
2.4.1	Konsekvenser for landskapsbildet.....	12
2.4.1.1	Skadereduserende tiltak	12

1. FORORD

Kommuneplanens arealdel foreslår areal til nytt næringsområde ved Sørøyan. Det er stilt krav om detaljreguleringsplan og vurdering av konsekvenser før utbygging av området. Detaljregulering er planformen for gjennomføring av utbyggingsprosjekter og tiltak. Det foreligger ingen reguleringsplaner i områdets nærhet som vil påvirke landskapsbildet i vesentlig grad.

I forslag til planprogram (ikke vedtatt) ble følgende uttalt vedr. temaet **landskapsbilde**:

- Temaet landskap omhandler estetiske verdier i landskapet, den visuelle opplevelsen av omgivelsene, og hvordan de visuelle aspektene blir endret som følge av tiltaket.

Hovedproblemstilling:

Industriområdet planlegges lokalisert i et lavtliggende kystlyngheiområde med karakteristisk topografi. Utbyggingen vil kreve utsprenging og planering i eksisterende landskap og fylling i sjø. Landskapet gir innsyn fra vest og sør, hvilket innebærer at tiltaket blir godt synlig fra eksisterende

og planlagt ny bebyggelse på Dyrviksiden, fra vegen mellom Sistranda og Dyrvik, fra fylkesveg 451, samt fra sjøsiden i sør og til dels fra øst. Det må gjøres en landskapsanalyse der influensområdet blir avgrenset med bakgrunn i en romlig analyse. Landskapsrommet skal vurderes med hensyn til verdi og sårbarhet. Det må lages visualiseringer av næringsparken. Eventuelle avbøtende tiltak innarbeides i reguleringsplanen.

Området ble befart og fotodokumentert den 12.04.2019.

Trondheim, 04.06.2019

Tor Nilssen

Senior landskapsarkitekt - Rambøll

2. LANDSKAPSBILDE - BESKRIVELSE OG VERDI

2.1 Metodikk

Denne rapporten innebærer ikke en full konsekvensutredning for temaet landskapsbilde. Vi har likevel valgt å langt på veg følge hovedlinjene i metodikken som benyttes ved de såkalte «ikke-prissatte konsekvenser». Dette betyr at vi i forbindelse med landskapsbeskrivelsen søker å gi en skriftlig verdivurdering av landskapsbildet. NIBIO (Norsk institutt for bioøkonomi) har utarbeidet «Nasjonalt klassifiseringssystem for landskap», som er et viktig hjelpemiddel i denne fasen. Når landskapsverdien er vurdert, vil neste steg være å beskrive og vurdere den landskapspåvirkningen som massetaket innebærer. Til slutt vil landskapskonsekvensene av tiltaket bli vurdert på bakgrunn av landskapets verdi og tiltakets påvirkning.

I konsekvensutredninger skal konsekvensene av tiltak som blir foreslått i en arealplan vurderes i forhold til dagens situasjon, også kalt null-alternativet. I dagens situasjon skal også alle endringer som er hjemlet i allerede stadfestede planer inngå, selv om de ennå ikke er realisert. Vi følger dette prinsippet også i denne rapporten.

2.2 Landskapsverdi

Når verdien av et planområde skal vurderes, vil en måtte vurdere både menneskeskapte elementer (bygninger, veger, plasser, parker, hager mm.) og naturgitte rammer (topografi, vegetasjon, landskapsrom og vann). Vann kan opptre i mange sammenhenger - som bekker, elver, tjern, dammer og strandsoner langs sjø og ferskvann.

En må også vurdere om analyseområdet har spesielt verdifulle eller interessante elementer (gamle trær, geologiske og kvartærgeologiske formasjoner, sjelden vegetasjon m.m.) I kulturlandskapet vil karakteristisk bebyggelse eller andre menneskeskapte elementer – som også kan ha kulturhistorisk verdi – kunne være viktige landskapselementer.

Beskrivelse av landskapet i regionen og planområdet

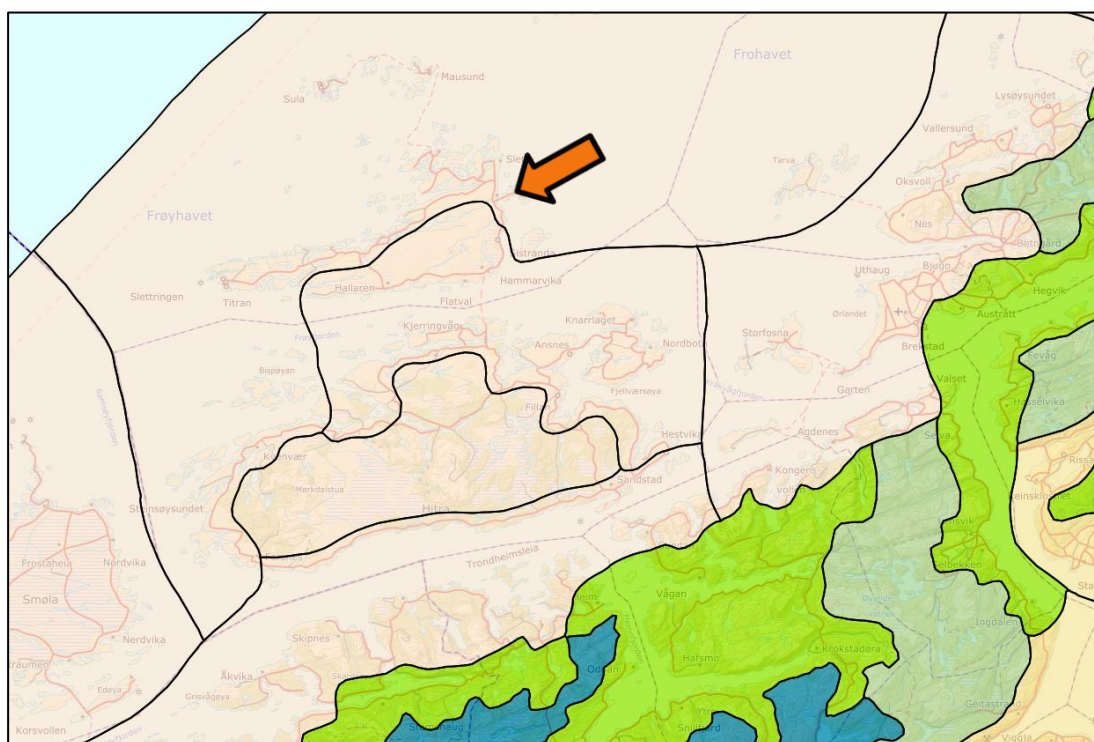
NIBIO (Norsk institutt for bioøkonomi) har utarbeidet «Nasjonalt klassifiseringssystem for landskap». Det aktuelle tiltaksområdet på Frøya ligger i landskapsregion 24: Kystbygdene på Nordmøre og i Trøndelag, med underregion 24.05: Ytre Hitra. Nedenfor følger et utdrag av NIBIOS beskrivelsen av denne landskapsregionen:

”De brede bygder og store daler tilhørte den del av skaperverket som var ”såre godt”. Derpå rister skaperen av fingrene, og kystens mylder av øyer og holmer ble til. Om de ikke ble så velgjorte, ble de iallefall såre mange”, heter det i Frøyboka, beretningen om den ytterste, karrigste og mest forblåste av Sør-Trøndelags kommuner. *”Såre mange” er heller ingen stor overdrivelse – særlig når man her skal sammenfatte alle regionens øyer fra Aukra i sør til Vikna i nord. Regionen strekker seg i et 3-4 mil bredt belte langs fastlandskysten og omfatter også de mange større og mindre øyer utenfor. Ytterst i regionens kystlandskaper ligger altså tusener av øyer. De fleste er ubebodd, men gir et variert landskapsbilde med rødbrune lyngheier og nakne bergknauser, eller ispedd en åpen vegetasjon av myr, vierkjerr og einerkratt i et mosaikkartet landskap. En gang var imidlertid også den ytre delen av kysten skogbevokst. Når menneskene slo seg ned her tok de skogen i bruk, bl.a. til ved, redskaper og gjerdefang, m.m. Det ble dårlig gjenvekst og øyene fikk det nakne preget man ser i dag. På mange myrer ble torven tatt vekk, mens lyngheia ble både brent, slått og beita av småfe sommer som vinter. Kystens kulturlandskap er av den grunn ikke bare bygninger og andre faste kulturminner. Det åpne landskapet, som fortsatt eksisterer, men som ikke lenger brukes i samme grad, er også et betydelig kulturminne – i endring.*

På steder med en lunere beliggenhet, har kruller av rogn, osp, selje og bjørk klart å bite seg fast i urer og grønsvær. Barskogen står sjeldent i første linja mot havet, men gir et sterkere preg på enkelte storøyers lesider og innover mot fjordene. Særlig i midtre og indre kystdeler har barskogen et godt grep på regionen, stedvis naturlig, men vel så ofte pga omfattende planting av både furu, gran og sitkagran. Her har snaue lier og lynghei gradvis endret farge mot barskogens blå-grønne.

Mange steder har dette ført til en betydelig landskapsmosaikk med arealer valgt til skog og arealer valgt til lysåpen beitehei. Arealer hvor man derimot ikke har noen formening om hva man vil ha, gjennomgår en gradvis fase med forbusking, noe som allerede er svært utbredt. Det gjør at mange utmarksområder, særlig i de midtre regiondeler har et "busk-rufsete" preg. Slike buskheiområder kan hevdes å være "ute av balanse", da fullvoksen skog enda ikke er ordentlig utviklet.

Sammen med myriader av øyer og de ytre kystdelers snaue preg, er det særlig de mange og ulike kulturmiljøer som først og fremst gir regionen sjel og særpreg. Karakteristisk er mange og kjente fiskevær som for bare 50 år siden til sammen huset tusener av mennesker. De fleste ble fraflytta, ofte med offentlige midler, på 1960-, -70 og -80-tallet. Nå er de feriested og turistattraksjon. Typisk er også gamle fiskebondebruk med hus og løe over små engstykker ned mot et naust hvorfra "innmarka" fortsatte langt ut mot åpent hav. I dag er regionen sterkt modernisert, og atter i ferd med å stabilisere seg. Regionen vil likevel alltid forbli noe todelt, dvs med en ytre og til dels eksklusiv fraflytta del, og en indre del med en godt utviklet samferdsel tilknyttet fastlandet.

Figur 1: Utsnitt av NIBIOs kart over landskapsregioner i Norge. Landskapsregion 24 – Kystbygdene på Nordmøre og i Trøndelag – er vist med blek rosa farge. Underregion i tiltaksområdet er 24.05: Ytre Hitra. Pila viser hvor planområdet ligger.

2.2.1 Vurderingskriterier

Vegvesenets håndbok V712 har en tabell med parametere som er viktige for verdivurderingene for temaet «landskapsbilde». I tabellen nedenfor er en del av kriteriene opplistet.

Tabell 6-1 Generelt grunnlag for verdisetting.					
	Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Forvaltnings-prioritet	Uten betydning for temaet eller sterkt reduserte kvaliteter		Forvaltnings-prioritet	Høy forvaltnings-prioritet	Høyeste forvaltnings-prioritet
Viktighet/betydning for fagtemaet		Alminnelig/lokalt vanlig	Lokal/regional betydning	Regional/nasjonal betydning	Nasjonal/ internasjonal betydning
Funksjoner og sammenhenger		Kontekst/sammenheng er lite synlig	Kontekst/sammenheng er noe fragmentert	Viktige sammenhenger og funksjoner	Særlig viktige sammenhenger og funksjoner
Bruksfrekvens		Betydning for få	Betydning for flere	Betydning for mange	Betydning for svært mange
Faglige kvaliteter ^a		Få kvaliteter	Gode kvaliteter	Særlig gode kvaliteter	Unike kvaliteter

Figur 2: Verdisetting av landskapsbilde – matrise fra håndbok V712

2.3 Landskapsbildet på Sørøyan

Kort beskrivelse.

Planområdet ligger i hjertet av landskapsregionen som er beskrevet ovenfor, og inneholder flere av de landskapstrekkene som er nevnt. Tiltaket er foreslått lokalisert til øygruppen Uttian, som består av et stort antall øyer, holmer og skjær. Området har store områder med strandsoner, og terrenget ligger generelt lavt i landskapet. Disse lavtliggende øyene har store områder med myrer og kystlynghei. Myrene dominerer, men på tørrere steder er lyngen vanlig. Ellers er det noe trevegetasjon i søkkene i landskapet, samt grupper med innplantet bartrær. Området har store områder som er tilnærmet urørt av landskapsinngrep.

Planområdet ligger like inntil nordsiden av fv. 451 ved brua over Ellingsundet (Dyrviksvaet), som forbinder Uttian med Fastfrøya (Dyrvik). Området ligger på øyene Ellingsøya og Litlsørøya. Mellom disse øyene ligger Litlellingsundet, som fylkesvegen krysser på en kort vegfylling. Vegfylling er det også over det litt bredere sundet mellom Litjsørøya og Uttian i vest. Strandsonen i området er preget av oppsprukket fjell: I buktene er det stedvis grus og sand. Bortsett fra fylkesvegen og en kraftlinje som starter der sjøkabelen kommer opp nord på Litjsørøya er planområdet lite berørt av landskapsinngrep.

Figur 3: Planområdet sett mot vest fra brua over Ellingsundet

Figur 4: Samme motiv som fig. 3, men med annet utsnitt.

Figur 5: Planområdet på Ellingsøya og Litlsørøya sett fra Frøya næringspark i forgrunnen.

2.3.1 Verdi av landskapsbildet – Sørøyan

Av beskrivelsen ovenfor (3.1.2) framgår det at landskapskvalitetene i planområdet er typiske for landskapsregionen, og at området ikke inneholder landskapselementer eller delområder hvor landskapskvalitetene er av spesiell verdi. Disse øyene er likevel viktige landskapskomponenter i dette området fordi de danner en visuell landforbindelse over Dyrøysundet. Vi mener derfor at landskapsverdien i tiltaksområdet bør settes til **middels +**.

Verdi: Uten betydning Noe Liten Middels Stor Svært stor

2.3.2 Detaljregulering

2.3.2.1 Eksisterende planer

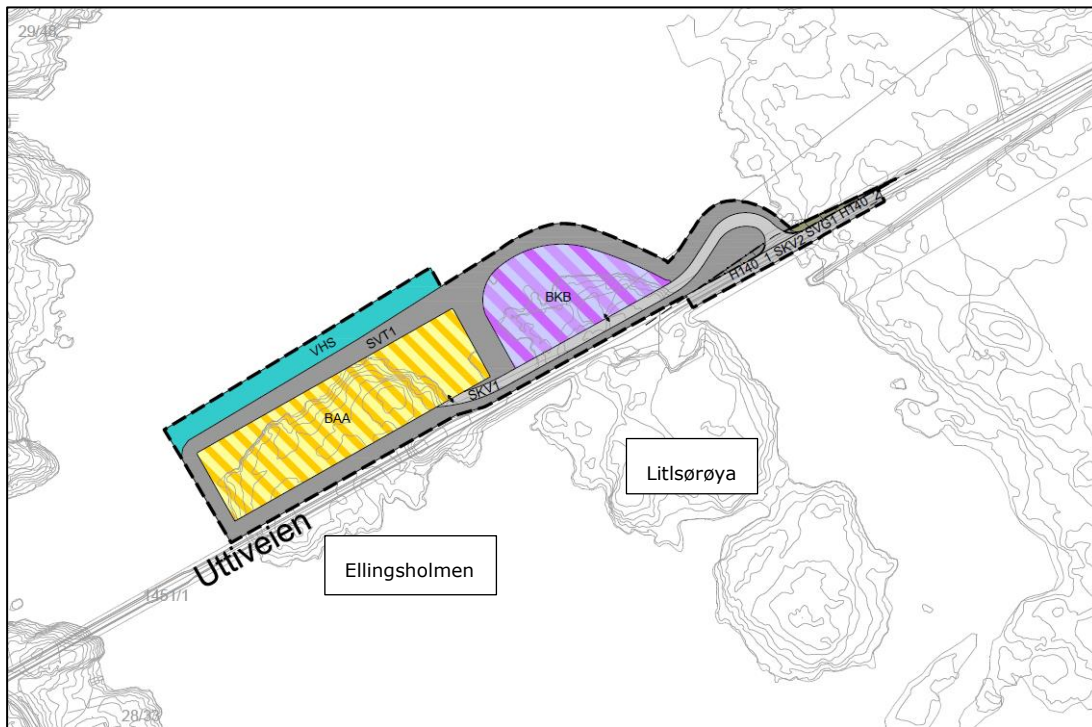
I kommuneplanens arealdel er det aktuelle planområdet for Uttian næringsområde vist som grønt (Landbruk-Natur-Friluftsliv – LNF). Sør for fylkesveg 451 og like inntil planområdet er det imidlertid satt av et areal for framtidig industri (figur 6). Dette området er i dag uaktuelt for denne type arealbruk. Dette betyr at vi må vurdere landskapsvirkningen av reguleringsplanen uten å ta hensyn til allerede vedtatt – men ikke realisert – arealbruk.

Figur 6: I kommunedelplanens arealdel er det på Sørøya avsatt et areal til industriområde sør for fv. 451 (lilla farge). Planområdet for den aktuelle reguleringsplanen er vist med blå oval.

2.3.2.2 Uttian næringsområde.

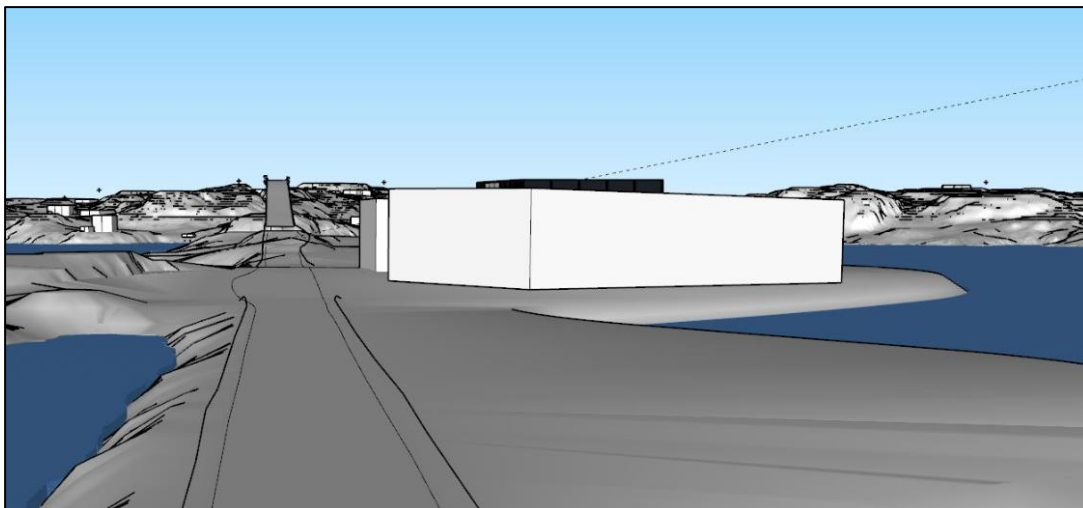
Forslaget til detaljreguleringen forutsetter at hele arealet som ligger nord for fylkesveg 451 - mellom Ellingsundet i øst og Uttian i vest – sprenges ned til kote 3 og at det planeres ut et område som er ca. 80 meter bredt og mer enn 400 meter langt. Kaifronten i nord blir liggende ca. 20 meter lenger ut i sjøen enn der dagens strandlinje går lengst ut mot nord. Foruten nødvendige veganlegg og uteområder planlegges det oppført næringsbygg med inntil 12 meter mønehøgde. I dag ligger høyeste punkt på Ellingsholmen ca. 6 meter over havet. Dette er toppen av vegfyllingen ved brukaret. Mønehøgden på byggene blir altså ca. 10 meter høyere enn dette. Dagens landskap nord for brua blir borte og den smale vegfyllingen over sundet mot Uttian blir erstattet av en bred utfylling med vegkryss for adkomst til næringsområdet. Det vises til plankartet på figur 7 og enkle illustrasjoner fra terrengmodell, figur 8, 9 og 10.

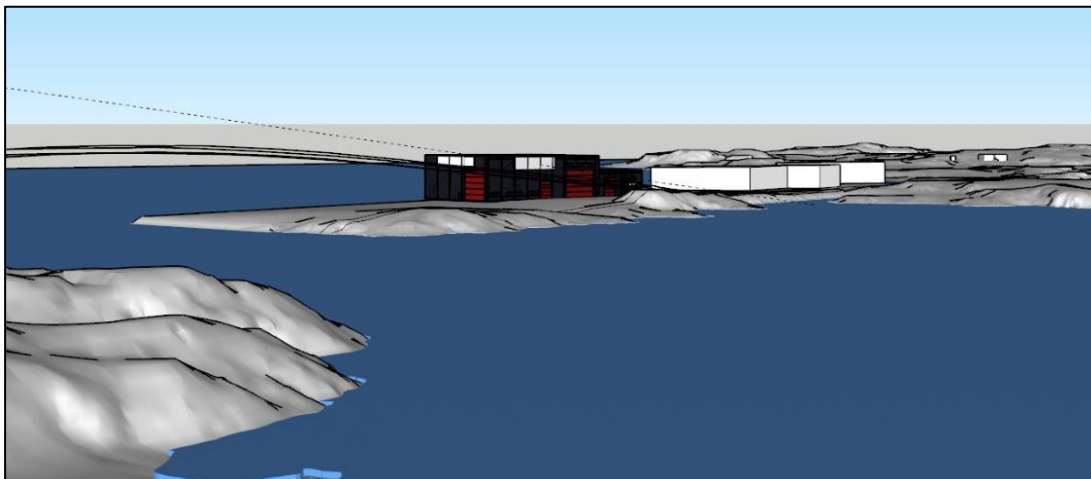
Figur 7: Forslag til reguleringskart for Uttian næringsområde.

Figur 8: Illustrasjon av Uttian næringsområde sett fra nordvest

Figur 9: Illustrasjon av Uttian næringsområde sett fra fv. 451 og planlagt fylling i sundet mot Uttian.

Figur 10: Illustrasjon av Uttian næringsområde sett fra Dyrøya.

2.4 Reguleringsplanens påvirkning på områdets landskapsbildet.

Nedenstående vurderinger er basert på en gjennomgang av foreliggende forslag til plankart, illustrasjoner og planbestemmelser.

Tiltakene som omfattes av forslaget til reguleringsplan vil ha betydelig påvirkning på landskapsbildet ved Ellingsundet. Beliggenheten midt i dette landskapsrommet gjør at næringsområdet vil bli sterkt eksponert mot store deler av omgivelsene. Spesielt iøynefallende vil den planlagte bebyggelsen bli. I stedet for dagens landskap med en ganske beskjeden fylkesveg som krysser en lav holme og små øyer, vil vi få et inngrep som gjør at dagens naturlandskap med brua og vegen fra flere standplasser enten vil bli helt vekk eller bli underordnet det nye tiltaket. Sett fra nord vil deler av brua bli skjult bak høg næringsbebyggelse.

For landskapet i selve tiltaksområdet vil tapet av strandsonene og oppfyllingen i sundet mot Uttian være negativt. Litlellingsundet vil også bli borte.

Nærvirkningen og halvnærvirkningen av tiltaket vil i hovedsak angå vegfarende langs fv. 451 og de nærmeste beboerne i Dyrvik og på Nesset.

Fjernvirkning

For områdene i den sørligste bebyggelsen i Dyrøy og områdene nord for Frøya næringspark vil en få en større avstand til tiltaket. Fra disse områdene vil det i hovedsak være næringsbyggene som vil gi negativ påvirkning på landskapsbildet.

Påvirkning – oppsummering og konklusjon

Når vi oppsummerer både nær- og fjernvirkningene samlet for dette tiltaket, mener vi at reguleringsplanen for Uttian næringsområde gir en påvirkning som **forringer** landskapet.

Påvirkning:

Ødelagt / sterkt forringet Forringet Noe forringet Ubetydelig endring Forbedret

2.4.1 Konsekvenser for landskapsbildet

De samlede konsekvenser for landskapsbildet er en sammenstilling av landskapets vurderte **verdi** og **påvirkningen** som tiltaket medfører. Med de vurderte parametere for verdi (middels +) og påvirkning (forringet) vil vi få en konsekvens for landskapsbildet som er **negativ for landskapsbildet (- -)**

2.4.2 Skadereduserende tiltak

Med den lokalisering som dette prosjektet har er det vanskelig å se tiltak som vil kunne redusere de negative konsekvensene vesentlig. Dette kommer av at beliggenheten er meget krevende i dette landskapsrommet. En reduisering av de foreslåtte **høgder på bygningene** vil bety noe, og det samme vil en bevisst **nøytral fargesetting** av bygningene gjøre. Ellers er det lite spillerom for andre tiltak som monner noe.